

Het was donker op de afgedankte zolder van de chocolade-fabriek, behalve als de zon écht haar best deed en enkele stralen door de spleten tussen de rode of zwarte dakpannen wist te persen. De zwarte pannen spelden keurig de naam van de fabriek in hoofdletters: VAN AEMSTEL CHOCOLADE. De acht kleine raampjes, gelijkelijk verdeeld over beide zijden van het dak, waren allemaal kapot en smerig; honderd jaar trouwe dienst had zijn sporen nagelaten. De zolder zelf lag er hopeloos bij: stof en spinrag bedekten elk stukje van het oppervlak. Veel van de houten planken die samen een vloer moesten voorstellen, waren kromgetrokken als gevolg van jarenlange blootstelling aan lekkages. En de vermoeide draagbalken met hun roestige spijkers en verlaten vogelnesten leken er elk moment de brui aan te kunnen geven.

Ongeveer een tiende van de enorme zolder werd in beslag genomen door het vroegere fabriekslaboratorium: een hok, weggestopt in de hoek, van de rest van de ruimte afgescheiden door twee dunne, tweeënhalve meter hoge wandjes met

glazen panelen. Het had meer weg van een aquarium dan van een plaats voor serieuze chocolade-experimenten.

Het laboratorium zag eruit alsof men het halsoverkop had moeten verlaten: erlenmeyers, trechters, reageerbuizen, pipetten, bekglaasjes, maatkolven, een gebroken thermometer en een kookplaat vol aangebrande, ondefinieerbare vlekken stonden op het aanrecht, geduldig wachtend – zo leek het – op de terugkeer van hun gebruikers. Verder waren er pannen, veel pannen in net zoveel maten, spatels voor het roeren van de hete, vloeibare chocolade en kleine lepeltjes om dat ene ingrediënt toe te voegen dat tot de volgende revolutie in chocoladeland zou kunnen leiden. Enkele openstaande kastdeurtjes onthulden een universum van luchtdichte verhoudingsdoosjes, potjes, bakjes, blikken, flessen, schalen en kommetjes. De vuilnisbakken leken gisteren geleegd en het zwarte krijtbord was nog steeds volgekrabbeld met ingewikkelde wiskundeformules.

Het lab was echter vergane glorie. Een vermaler met stamper was in geen jaren in actie gekomen. Een maatcilinder stond dorstig in de gootsteen onder de kraan – niet wetend dat het water jaren geleden was afgesloten. Een paar beschimmelde latex handschoenen en drie door de motten aangevreten laboratoriumjassen hingen aan de staande kapstok. De meeste pannen waren aangekoekt met een bruine substantie waarvan

het maar te hopen was dat het ooit chocola was geweest. En de immense koelkast was oud, smerig, leeg en stonk verschrikkelijk.

Ondanks dit alles hield Dudley van deze plek; het was z'n thuis. Al zo lang als hij zich kon herinneren, dwaalde hij hier – en door de rest van de fabriek – rond. Hoelang dat precies was, wist hij niet, want hij leed aan geheugenverlies. Een spook met geheugenverlies ...

De zolder was in elk geval zijn uitvalsbasis wanneer tijdens de weekenden de bedrijvigheid even ophield en hij ongestoord door de lege en verlaten fabriek kon zwerven.

Naast de zolder telde de fabriek nog twee verdiepingen: de begane grond met z'n vijf productielijnen en de eerste verdieping met een hoogte van ruim twaalf meter. Hier stonden de acht enorme opslagtanks voor de vloeibare chocola, en ook de drie kleinere tanks voor de pinda's, rozijnen en hazelnoten. Een tank met amandelen was er niet, hoewel hun penetrante stank zich door de hele fabriek leek te hebben verspreid. De eerste verdieping was te bereiken met de trap of de lift. Het was een oude, open lift van hout met een verticaal schuivend hek. Hij was groot genoeg om twintig personen tegelijkertijd

te vervoeren, maar het was een goederenlift, ooit gebruikt voor pallets vol ingrediënten toen de fabriek nog haar eigen chocola maakte. De lift gebruiken was ook de enige manier om op zolder te komen.

Dudley had geen lift nodig. Als spook kon hij overal doorheen zweven: door muren, vloeren, plafonds, krijtborden, laboratoriumjassen, maar het liefst door heerlijk zoete chocola. Dat laatste deed hij echter niet zo vaak uit angst ontdekt te worden. Om dezelfde reden verplaatste hij haast nooit voorwerpen in de fabriek: een per ongeluk misplaatste spatel of pan zou argwaan bij de fabriekswerkers kunnen wekken. Het enige wat hij zich nu en dan toestond om de tijd te doden was het schrijven van gedichten met de letterdoosjes.

De vijf productielijnen waren stil en werkloos wanneer Dudley de kans had ze te bezoeken, maar hij wist precies hoe ze werkten. Hij deed niets liever dan doordeweeks stiekem meekijken door de spleten in de vloer van de eerste verdieping terwijl de machines enorme hoeveelheden chocolade uitspuwden. Hij had een zwak voor de kleine pindarotsjesmachine, die hij de Duitse meisjesnaam Gretchen had gegeven: betrouwbaar en zorgvuldig, maar de kleinste van de vijf en een stuk verfijn-

der dan de rest. Gretchen werkte met twee trechters: eentje voor de vloeibare chocola en eentje voor de pinda's. De pinda's werden eerst gemengd met karamel en vervolgens, met een klep in de trechter, in kleine hoopjes van vier tot zes pinda's op de lopende band 'gepoept'. Hierna volgde de tweede trechter voor de chocoladedouche. Daarna wachtte de koeltunnel om de chocola te laten stollen, waarna de rotsjes klaar waren om verpakt te worden.

Dan had je Marco en Mario, makers van chocoladerepen. Zonder twijfel Italianen: mooi om naar te kijken, maar ook luidruchtig, druk en chaotisch. Chocoladerepen maken konden ze echter als de beste. Topkwaliteit van wereldklasse; de Ferrari's onder de repen. Ze leken een tweeling, hoewel Mario ongeveer twintig jaar ouder was dan Marco. En dat was te merken ook: door zijn oude, broze naden droop aan alle kanten chocola en hij was nóg luidruchtiger dan Marco. Bijna wekelijks moest hij geolied worden, maar echt gesmeerd liep hij niet meer. Dudley had medelijden met de veteraan. Mario begon zijn dag meestal met een vermoeide kreun, kwam vervolgens al mopperend op gang en sleepte zich ten slotte met horten en stoten door een nieuwe werkdag, terwijl Marco zich ondertussen al vrolijk door de eerste partij chocolade heen had gewerkt.

Pierre maakte paaseitjes. Zijn output was duizelingwekkend: letterlijk ontelbare eitjes had Dudley door de tijd heen voorbij de camera's van de kwaliteitscontrole zien komen. Pierre was de enige machine die het hele jaar door non-stop chocola voor z'n kiezen kreeg. Zijn eitjes vonden hun weg over het hele continent; van IJsland en Rusland in het noorden tot Griekenland en Portugal in het zuiden. Hij was een behoorlijk geavanceerd kereltje: zo'n beetje elk soort eitje kon hij aan. Hij maakte simpele eitjes met alleen maar chocola, luxe eitjes met één vulling: een hazelnoot, karamel of een van de vele fruitsmaakjes, én super-de-luxe eitjes met twee vullingen: karamel met pinda, hazelnoot met banaan, mint met een rozijntje. Pierre maakte het allemaal. Niets was hem te gek. De eitjes zonder vulling werden gemaakt door laden met halve eitjes tegen elkaar te persen. Een druppel vloeibare chocola tussen beide deed dienst als lijm. De gevulde eitjes werden ook tegen elkaar geklapt, maar pas nadat ze volautomatisch waren afgevuld. Ieder eitje moest langs de camera's van de kwaliteitscontrole. Niets ontging ze. Een eitje met een beschadigde naad? Pats, een korte, krachtige stoot perslucht blies het eitje van de lopende band. Een eitje met lekkende vulling? Pats, idem. Luchtbelletjes aan het oppervlak? Pats! Eitje stuk? Pats! De camera's waren onverbiddelijk. De eitjes

die wel door de keuring kwamen, bereikten uiteindelijk de aluminiumfolie die door acht piepkleine hamertjes om hen heen werd getimmerd. Honderdzestig hamertjes voorzagen twintig eitjes tegelijkertijd van een jasje en hun snelheid was adembenemend. Het was onmogelijk om met het blote oog een enkel eitje verpakt te zien worden. De omwikkelde eitjes werden opgevangen in een grote verzamelbak, waarna ze in zakjes werden afgevuld. Dudley kon uren naar Pierre en z'n eitjes blijven kijken; het ging nooit vervelen.

Dudley genoot van alle machines, maar zijn favoriet was de chocoladelettermachine Harvey, vernoemd naar zijn overleden vader. Harvey werkte hard, hield van wat hij deed en blonk er ook nog eens in uit. Hij produceerde alleen letters van melk-, pure en witte chocolade zonder vulling, maar stak qua snelheid zelfs Pierre naar de kroon. Op een goede dag konden zijn letters met gemak de complete *Telegraaf* spellen. Het verpakken van de letters was een feest voor Dudley: eerst werden ze met folie luchtdicht geseald om vervolgens via een lopende band in kartonnen letterdoosjes geschoven te worden. Het verpakken in de grote transportdozen gebeurde ook machinaal: twee robotarmen met zuignappen tilden ieder acht letterdoosjes op en legden ze netjes in de klaarstaande doos. Zodra die vol was, werd hij automatisch met tape dichtgeplakt.

Een derde robotarm pakte tegelijk vier volle dozen op en zette ze op een wachtende pallet. Ten slotte wikkelde de laatste arm razendsnel cellofaan om de volle pallet heen, waarna een heftruck hem kon wegrijden. Die bijzondere combinatie van machinale precisie en haast menselijke sierlijkheid was ballet voor Dudley, puur ballet: gracieus, synchroon, foutloos en tot in de puntjes beheerst. *Het Zwanenmeer* in Van Aemstel. Beter kon niet. Door een gelukkig toeval stond Harvey vlak naast een ventilatiekoker; de perfecte schuilplaats voor Dudley. De letters, de robots, de koker en het feit dat hier nauwelijks fabrieksarbeiders nodig waren, maakten het zijn favoriete hangplek.

Het leven van Dudley in de fabriek was er eentje van weinig hoogte- of dieptepunten. Het kabbelde monotoon voort en dat was prima zo; zonder stress of haast, maar met alle tijd van de wereld. Ondanks het gebrek aan opwinding vloog de tijd er voorbij en zo verstreken de maanden waarin een zachte winter plaats had gemaakt voor een natte lente. Die werd nu langzaam maar zeker verdrongen door een aarzelend startende zomer. Het was een mooie dag vandaag: eind juni, een heerlijk zonnetje en een aangename 21 graden. Pierre en Harvey draaiden op volle toeren en zelfs Mario leek er zin in te hebben van-

ochtend. Dudley lag een beetje te luiëren op de lopende band van Gretchen, de pindarotsjesmachine, die een rustdag had gekregen. Het kwam eigenlijk nooit voor dat iemand zich bij Gretchen ophield als ze buiten gebruik was en Dudley had de twee mannen dan ook te laat opgemerkt om ongezien weg te komen. Ze hadden hem zeker ontdekt, ware het niet dat hun discussie alle aandacht opeiste. De kleine dikke was Diederik. De lange slungel Stef.

‘Wat wil je nou?’ vroeg Stef een beetje geïrriteerd. ‘Waarom zijn we helemaal hierheen gelopen?’

‘Ik wil iets met je bespreken, maar de muren hebben oren,’ zei Diederik op fluistertoon terwijl hij zijn gehoorbeschermers op de lopende band legde.

‘Oké, je hebt vijf minuten.’ Stef veegde zijn handen af en begon een sjekkie te rollen.

Diederik draaide een beetje nerveus op zijn linkerhak tot dat een pallet verpakte pindarotsjes hem de steun gaf die hij zocht: ‘Ja, uh ... Vind jij ook niet dat de laatste tijd ... Heb jij ook niet de indruk dat ...’

‘Man, voor de draad ermee!’ Stef werd ongeduldig.

‘Deze fabriek zal niet snel in de prijzen vallen als het om veiligheid gaat,’ zei Diederik uiteindelijk met onzekere stem, bang dat hij de verkeerde in vertrouwen had genomen.

Er volgde een lange, ongemakkelijke stilte.

Stef stak zijn peuk aan. ‘Twee keer brand in nog geen tien maanden is inderdaad nogal een prestatie,’ beaamde hij uiteindelijk. ‘Godzijdank is er dit keer geen dooie gevallen.’

‘Kan wel wezen, Stef, maar dat was meer een geluk bij een ongeluk,’ zei een nu zelfverzekerde Diederik. ‘Dat gaat nog eens gebeuren; dit gebouw vraágt erom.’ Weer zo’n stilte, maar Diederik voelde zich gesterkt door Stefs eerdere instemming en was de eerste die weer wat zei: ‘Schreeuwt er zelfs om, Stef!’ Dat was een stap te ver.

‘Hoe bedoel je, “schreeuwt er zelfs om”?’ Wat weet jij daar nou van? Hoelang werk jij hier nou helemaal? Die eerste brand was in het schoonmaakhok en de politie heeft geconcludeerd dat een of andere randdebiel waarschijnlijk een peuk door het openstaande raam naar binnen heeft gegooid. Is dat onze schuld? Nee! Ik durf zelfs te wedden dat het een van die junk was die hier altijd rondhangen. Gajes is het. Tuig.’

‘Ja, maar ze zeiden ook dat die spullen in een afgesloten, *raamloze* ruimte met afzuiging bewaard hadden moeten worden,’ protesteerde Diederik nog.

‘Inderdaad, dat was dus tegen de voorschriften,’ brieste Stef nu. ‘Maar denk jij dat wij daar werkelijk de enigen in zijn? Denk je dat dat nergens anders voorkomt? Kom, zeg! Bovendien, we

zijn toch beboet? En we hebben de ramen toch dichtgemetseld? Wat wil je nog meer?’

‘Ik uh ... ik v... vind het gewoon allemaal een beetje, uh ... een beetje vreemd, en uh ... een beetje t... toevallig en zo,’ stamelde een zichtbaar geschrokken Diederik. ‘En jij zei net zelf dat het een hele prestatie was, twee keer brand in tien maanden ...’

‘Is het ook!’ schreeuwde Stef. ‘Maar dat hoeft nog niks te betekenen. Ik werk hier nu al vijftien jaar, met veel plezier, en dat wil ik blijven doen tot mijn pensioen. Als jij daar ook zo over denkt en je baan je lief is, dan zou ik mijn praatjes mooi voor mezelf houden als ik jou was. We zijn klaar hier.’

Stef gooide zijn half opgerookte peuk weg, keek Diederik nog een keer doordringend aan en stormde daarna terug de bedrijvigheid in. Een beteuterde Diederik drukte de nog smeulende sigaret met de zool van zijn schoen uit, schopte hem onder Gretchen en haastte zich ook terug naar zijn werk.

Had hij er nog eentje gehad, dan was Dudley's hart nu even stil blijven staan. Hij lag als aan de lopende band genageld. Ademloos had hij het hele gesprek meegevolgd. Iemand was hier dóódgegaan? Alles begon opeens te draaien. Hij werd er duizelig van. Zou het kunnen dat *hij* degene was die bij de brand

omgekomen was? Van alles spookte er door zijn hoofd. Het zou zijn aanwezigheid hier verklaren. Snel genoeg realiseerde hij zich echter dat hij het helemaal niet geweest kon zijn: hij was niet bang voor vuur en rook bovendien nooit een brandlucht; iets wat zou moeten als hij door brand om het leven was gekomen. Toch was zijn nieuwsgierigheid geprikkeld. De manier waarop het gesprek was verlopen, deed Dudley vermoeden dat het geen normale brand was geweest, geen *ongeluk*, zoals Stef beweerde. Nee, er was meer aan de hand en hij was vastbesloten uit te zoeken wat. Maar waar moest hij beginnen? Deze informatie had alleen maar nieuwe vragen opgeworpen. Was de eerste brand echt zo ontstaan als men dacht? Was er iemand bij betrokken geweest, en zo ja, wie? Wie was er dan wél omgekomen in die brand? En was er een verband met zijn aanwezigheid hier? Vragen genoeg. Nu de antwoorden nog.

De vragen bleven rondjes draaien in zijn hoofd terwijl hij van de lopende band af sprong. Ijsberend door de lucht probeerde hij weer kalm en helder na te denken. Diederik was ondertussen terug komen lopen voor zijn vergeten gehoorbeschermers, maar Dudley was zo diep in gedachten verzonden dat hij hem niet had opgemerkt. Opeens stonden ze, tot Dudleys grote schrik, oog in oog. Meer dan vijf meter tussen hen beiden zat er niet.

Wat doe jij hier? dacht Dudley.

Hij had het nog niet gedacht of Diederik antwoordde hardop: ‘Ik ben mijn gehoorbeschermers vergeten.’

Had Diederik nou zijn vraag beantwoord?! Dudley kon het zich niet voorstellen en probeerde het nog eens. *Bij welke machine werk je vandaag?* dacht hij.

‘De eitjesmachine,’ kwam er weer hardop uit.

Niet te geloven, dacht Dudley en hij besloot het een laatste keer te testen. *Welke eitjes worden er vandaag geproduceerd?*

‘Ongepulde melk en puur en gevulde melk met karamel,’ somde Diederik zonder aarzeling op terwijl hij Dudley als gehypnotiseerd bleef aanstaren.

Dudley kon gedachten overseinen! Hij kreeg vlinders in zijn buik van opwinding; dit was telepathie en dat was fantastisch nieuws. Hij kon zelf namelijk geen geluid maken en had nu bij toeval een manier gevonden om te communiceren. Dat ging nog van pas komen.

Die nacht was er van slapen geen sprake: Dudley wilde een kijkje gaan nemen in de ruimte waar de eerste brand geweest was. Misschien vond hij er een aanknopingspunt voor zijn zoektocht. Het schoonmaakhok was in een hal van de fabriek waar Dudley haast nooit kwam omdat er eigenlijk niets in-

teressants gebeurde of te zien was. Het duurde dan ook even voordat hij het gevonden had. Nu zweefde hij voor het hok. Hij was toch wel een beetje huiverig om naar binnen te gaan nu hij wist dat iemand hier het leven had gelaten. Eerst nog maar een rondje door de grote hal vliegen, besloot hij. Al zwevend ontwaarde hij achter een stapel lege pallets een stuk of honderd rollen eitjesfolie die hij niet herkende. Dat was gek. Hij mocht dan aan geheugenverlies lijden, van de eitjes wist hij álles. Alle soorten, alle vullingen, alle folies. Althans, dat had hij altijd gedacht. Was deze folie overgebleven van eitjes die niet meer gemaakt werden? Was het folie voor toekomstige eitjes? En wat een rare plek om het op te slaan: verder weg van eitjeskoning Pierre was niet mogelijk in de fabriek. De rollen hadden vijf verschillende kleuren en onderscheidden zich verder in het aantal zwarte stippen dat erop stond. Sommige soorten folie hadden één stip per eitje, terwijl andere rollen twee, drie, vier of vijf stippen hadden. Interessant, dacht Dudley, maar niet nu. Eén onderzoek tegelijk: eerst het hok, de gekke folie later.

Dudley stak zijn hoofd door de deur en keek in het rond. De ramen waren inderdaad dichtgemetseld zoals Stef gezegd had. Nerveus ging hij naar binnen en bleef in het midden van het hok zweven. Vaten, flessen en potten schoonmaakmid-

delen met onuitspreekbare namen stonden op lange metalen stellingen tot aan het plafond toe opgestapeld. Sommige vaten lekten, een omgevallen fles drupte haar inhoud op de vloer en de meeste potten misten hun deksel. De muren waren nog steeds zwartgeblakerd en het verkoolde hout van de verbrande stellingen was gemakshalve in een lege schoonmaakton gedumpt. Dit hok vatte het management prima samen: nalatig, ongeïnteresseerd, amateuristisch. Iemand had in elk geval nog de moeite genomen om, ter nagedachtenis aan de overledene, op een van de vensterbanken een kruisje neer te zetten. Het verdorde bloemetje en het lege waxinelichtje deden Dudley echter vermoeden dat men het voorval allang vergeten was. Hij kwam dichterbij om het handgeschreven briefje te lezen dat iemand had achtergelaten:

Ik mis je nog steeds verschrikkelijk, jongen.

Je humor, je lach, je creativiteit.

Het is een stukje stiller geworden in de fabriek.

Patrick

Het briefje kon er nog niet zo lang liggen, daarvoor was het te weinig met stof bedekt, en het gaf meteen al aardig wat

informatie prijs. Hij wist nu een naam, *Patrick*; iemand die het slachtoffer goed gekend moest hebben. Verder verraadde *jongen* het geslacht van het slachtoffer. Ten slotte bleek uit de woorden *nog steeds* dat in elk geval deze Patrick het voorval *niet* vergeten was. Niet slecht voor het eerste uurtje speuren.

2

‘Benjiiii!’ werd er onderaan de trap naar boven gebulderd. Als zijn naam zo werd uitgeschreeuwd – nasaal, vermoeid en uitgerekt – dan wist Benjamin hoe laat het was. Stomdronken was ie dan, zijn vader. Nee, correctie: zijn *stiefvader*. Zijn ouders waren gescheiden toen hij negen was, nu vier jaar geleden. Het had niets met hem te maken, hadden ze hem destijds verzekerd, en ze hadden ook geen ruzie met elkaar. Ze waren gewoon uit elkaar gegroeid. Hoe kon je nou ‘gewoon’ uit elkaar groeien als je bij elkaar in huis woonde en in hetzelfde bed sliep? Als je elke ochtend samen ontbeet en ’s avonds met z’n drieën aan het avondeten zat? Ze waren eerder dat jaar zelfs nog met de auto op vakantie geweest naar Italië. Twee weken maar liefst! Dat doe je toch niet als je uit elkaar gegroeid bent? Hij begreep het niet; toen niet en nu nog steeds niet. Hij had zijn ouders destijds gevraagd het hem uit te leggen, maar hoezeer ze hun best ook gedaan hadden, voor hem bleef het onbegrijpelijk. Hij begreep volwassenen wel vaker niet.

Binnen een week na het slechte nieuws was zijn vader al